

**CONFERENTIE OVER DE TOETREDING
TOT DE EUROPESE UNIE
– MONTENEGRO –**

**Brussel, 9 oktober 2026
(OR. en)**

AD 85/26

LIMITE

CONF-ME 36

TOETREDINGSDOCUMENT

Betreft: GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE
- Hoofdstuk 19: Sociaal beleid en werkgelegenheid

GEMEENSCHAPPELIJK STANDPUNT VAN DE EUROPESE UNIE

Onderhandelingshoofdstuk 19: Sociaal beleid en werkgelegenheid

Dit standpunt van de Europese Unie is gebaseerd op haar algemene standpunt voor de toetredingsconferentie met Montenegro (AD 23/12 CONF-ME 2) en is onderworpen aan de daarin vastgelegde onderhandelingsbeginselen, met name:

- een standpunt dat door een van beide partijen wordt ingenomen ten aanzien van een hoofdstuk van de onderhandelingen laat het eventueel ten aanzien van andere hoofdstukken in te nemen standpunt geheel onverlet;
- akkoorden – ook deelakkoorden – die tijdens de onderhandelingen over achtereenvolgens te behandelen hoofdstukken worden bereikt, kunnen pas als definitief worden aangemerkt wanneer een algeheel akkoord is bereikt;
- de in de punten 24, 28, 41 en 44 van het onderhandelingskader geformuleerde vereisten.

De EU spoort Montenegro ertoe aan voort te gaan met de aanpassing van zijn beleid aan het acquis en met de effectieve uitvoering en handhaving daarvan, en in het algemeen al vóór de toetreding beleidsmaatregelen en instrumenten te ontwikkelen die zoveel mogelijk aansluiten bij die van de EU.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunt AD 7/16 CONF-ME 4 en in het bijbehorende addendum AD 60/26 CONF-ME 24 het op 29 juli 2026 voor hoofdstuk 19 geldende acquis aanvaardt, en dat het land verklaart in staat te zullen zijn dit acquis vanaf de datum van toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Arbeidsrecht

De EU neemt nota van de wijzigingen van de Montenegrijnse arbeidswet in 2019 en 2026, waardoor die in hoge mate is afgestemd op het EU-acquis.

Montenegro heeft zijn wetgeving aangepast aan het EU-acquis, met name wat betreft de bescherming van jongeren op het werk, arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd, deeltijdwerk, collectief ontslag, bescherming van werknemers bij insolventie van de werkgever, uitzendarbeid, overgang van ondernemingen, informatie en raadpleging van werknemers, arbeidstijd en transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden. Voorts heeft Montenegro de fundamentele verdragen van de IAO inzake fundamentele arbeidsnormen geratificeerd.

De EU roept Montenegro op tussen nu en de datum van toetreding verdere wetgevingshandelingen aan te nemen om zich aan te passen aan het resterende acquis inzake het arbeidsrecht op het gebied van arbeidsvoorwaarden bij platformwerk, Europese ondernemingsraden, betrokkenheid van werknemers bij Europese ondernemingen en Europese coöperatieve vennootschappen, en arbeidstijd in de binnenvaart. Daarnaast roept de EU Montenegro ertoe op om zich zoals gepland in het vierde kwartaal van 2026 aan te passen aan Richtlijn 96/71/EG betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten, als gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2018/957, en Richtlijn 2014/67/EU. De EU benadrukt dat het belangrijk is ervoor te zorgen dat de toepassing van het arbeidsrecht gepaard gaat met doeltreffende controle en bewustmaking en effectieve en toegankelijke rechtsmiddelen.

De EU neemt nota van de inspanningen van Montenegro om de institutionele, menselijke en technische capaciteit van zijn arbeidsinspectie te versterken, met inbegrip van de aanneming van het actieplan ter versterking van de capaciteiten van de arbeidsinspectie (2025-2027). De EU roept op tot een verdere versterking van de handhavingscapaciteit en verwacht van Montenegro dat het overeenkomstig het actieplan extra arbeidsinspecteurs aanwerft. Zij neemt ook nota van de toezegging van Montenegro om de bestuurlijke capaciteit van het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Sociale Dialoog verder uit te breiden met het oog op de uitvoering en handhaving van het acquis op het gebied van arbeidswetgeving, onder meer door middel van opleidingen over arbeidsverhoudingen, arbeidsmobiliteit en het operationele kader van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA), overeenkomstig het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028).

Gezondheid en veiligheid op het werk

De EU neemt er nota van dat Montenegro zijn wetgeving in hoge mate heeft aangepast aan het acquis op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk. Zij merkt op dat de Wet betreffende veiligheid en gezondheid op het werk aangepast is aan het EU-acquis. De EU neemt er nota van dat er verscheidene reglementen inzake gezondheid en veiligheid op het werk zijn aangenomen.

Montenegro heeft zich aangepast aan Richtlijn 89/391/EEG van de Raad betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk. Montenegro zal ervoor zorgen dat die richtlijn uiterlijk op de datum van toetreding wordt gehandhaafd, en aldus uitvoering geven aan de algemene beginselen inzake preventie, verantwoordelijkheid van de werkgever, risicobeoordeling, opleiding, raadpleging en participatie van werknemers, alsook aan de verplichting om werknemers aan te wijzen in verband met de bescherming tegen en de preventie van beroepsrisico's.

De EU herinnert eraan dat het van bijzonder belang is de handhavingscapaciteit op het gebied van gezondheid en veiligheid op het werk verder te versterken. In dit verband neemt de EU nota van de door Montenegro geleverde inspanningen om de bestuurlijke capaciteit te versterken, met name wat betreft de geplande toename van het aantal inspecteurs op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk en het waarborgen van hun mobiliteit, zoals toegelicht in het aangenomen actieplan ter versterking van de capaciteit van de inspectie op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk (2026-2028), tussen nu en de datum van toetreding. De EU roept op tussen nu en de datum van toetreding verdere inspanningen te leveren op het gebied van de opleiding van arbeids- en gezondheidsinspecteurs. De EU neemt er nota van dat Montenegro het actieplan voor de verbetering van het stelsel voor veiligheid en gezondheid op het werk (2025-2028) heeft aangenomen om de coördinatie tussen de bevoegde instanties en diensten te verbeteren en uiterlijk op de datum van toetreding te zorgen voor controle op en effectieve handhaving van de wetgeving. De EU neemt er nota van dat Montenegro een specifiek softwaresysteem voor het melden van op de werkplek opgelopen letsels zal invoeren. Dat zal zorgen voor een betere kwaliteit van de gegevens en rechtstreekse vergelijkbaarheid met indicatoren op basis van 100 000 werknemers mogelijk maken.

Sociale dialoog

De EU erkent dat Montenegro een juridisch en institutioneel kader voor de sociale dialoog tot stand heeft gebracht. De sociale dialoog tussen de overheid en de sociale partners via de Sociale Raad is goed ontwikkeld. De EU onderstreept het belang van een inclusieve sociale dialoog en herinnert er in dat verband aan dat Montenegro zowel de tripartiete als de bipartiete sociale dialoog (collectieve onderhandelingen) verder moet verbeteren en de nodige aandacht moet schenken aan collectieve onderhandelingen op sectoraal en lokaal niveau. De EU neemt er nota van dat Montenegro voornemens is de wet inzake representativiteit, waarin de representativiteitscriteria opnieuw worden gedefinieerd, uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 aan te nemen. De EU zal in de aanloop naar de toetreding blijven toezien op de vorderingen betreffende de representativiteitscriteria voor de sociale partners en een evenwichtige ontwikkeling van de bipartiete en de tripartiete sociale dialoog.

De EU herinnert aan het belang van een doeltreffende sectoroverschrijdende en sectorale sociale dialoog, die Montenegro vanaf de toetreding in staat moet stellen volwaardig deel te nemen aan de sociale dialoog op EU-niveau. De EU verwacht dat Montenegro verdere inspanningen levert om een gunstig klimaat voor de sociale dialoog te waarborgen, conform de aanbeveling van de Raad over de versterking van de sociale dialoog, met inbegrip van de versterking van de capaciteiten van de sociale partners. Voorts verzoekt de EU Montenegro te gepasten tijde vóór de toetreding een lijst te verstrekken van de maatregelen ter uitvoering van die aanbeveling.

De EU neemt nota van de inspanningen van Montenegro om de bestuurlijke capaciteit op dit gebied te versterken en is ingenomen met de oprichting van een speciaal directoraat voor sociale dialoog en collectieve onderhandelingen binnen het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Sociale Dialoog. De EU herinnert Montenegro eraan dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan capaciteitsopbouw bij sociale partners, op alle niveaus, zodat ook micro- en kleine ondernemingen aan bod komen bij de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen, en aan het versterken van de capaciteit voor het voeren van onderhandelingen en het opstellen van analyses die nodig zijn voor een gedegen besluitvorming op relevante beleidsterreinen, zoals voorzien in het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028).

Werkgelegenheidsbeleid

De EU neemt nota van de gestage daling van het werkloosheidspercentage en verzoekt Montenegro meer inspanningen te leveren om structurele zwakheden van de arbeidsmarkt aan te pakken, zoals regionale verschillen, langdurige werkloosheid en de lage arbeidsparticipatie van jongeren en vrouwen.

De EU neemt er nota van dat de nationale werkgelegenheidsstrategie 2021-2025 maatregelen omvat voor de ontwikkeling van een actief arbeidsmarktbeleid, de verbetering van het onderwijs- en opleidingsstelsel en de verbetering van de inzetbaarheid van kwetsbare groepen. De EU roept Montenegro op de nieuwe werkgelegenheidsstrategie 2026-2030 aan te nemen en zijn beleid aan te passen aan het Europees werkgelegenheidsbeleid en de interventielogica van het Europees Sociaal Fonds.

De EU neemt er nota van dat Montenegro zijn actief arbeidsmarktbeleid (AAMB) aanzienlijk heeft opgeschaald en de eerste catalogus van AAMB-maatregelen heeft aangenomen, waarmee het nu beschikt over een uniform, transparant en gestandaardiseerd kader voor strategische planning, uitvoering en monitoring met betrekking tot langdurig werklozen en andere kwetsbare groepen. De EU neemt nota van de recente stijging van de uitgaven voor AAMB en onderstreept dat er in de begroting voor voldoende middelen moet worden gezorgd voor de uitvoering van de nieuwe catalogus van maatregelen.

De EU neemt ook nota van de operationele modernisering van het bureau voor werkgelegenheid, de digitalisering van diensten en de voorbereidingen voor de integratie ervan in Europese netwerken en instrumenten, zoals het Europees netwerk van diensten voor arbeidsvoorziening (Eures). Zij neemt er nota van dat Montenegro voornemens is 13 extra personeelsleden aan te werven in 2027 om ervoor te zorgen dat het netwerk van lokale arbeidsbureaus over een toereikende bestuurlijke capaciteit beschikt. De EU neemt er nota van dat Montenegro van plan is functionele uitrusting aan te schaffen en de kantoorruimten in een aantal lokale arbeidsbureaus te renoveren, in overeenstemming met het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028), om goed voorbereid te zijn op de uitvoering van het Europees kader voor werkgelegenheidsbeleid. De EU roept Montenegro op deze maatregelen volledig uit te voeren, met name die welke verband houden met de modernisering van het bureau voor de werkgelegenheid.

De EU neemt nota van de aanneming van de strategie voor de ontwikkeling van de sociale en solidaire economie 2025-2029, die bijdraagt tot de verwezenlijking van verschillende doelstellingen van het economisch hervormingsprogramma.

De EU neemt er nota van dat het aanpakken van de discrepantie tussen de behoeften van het onderwijs en die van de arbeidsmarkt in de nieuwe werkgelegenheidsstrategie als een prioriteit is aangemerkt en dat er wetgevende en bestuurlijke initiatieven zijn genomen om het kwalificatieniveau van alle leeftijdsgroepen te verbeteren. Gezien het over het algemeen lage niveau van volwasseneneducatie roept de EU Montenegro op extra inspanningen te leveren om de kwalificatie van werknemers te verbeteren.

De EU neemt er nota van dat de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen is aangepakt door het aanbieden van nieuwe voorschoolse voorzieningen en de invoering van AAMB dat specifiek gericht is op vrouwen, alsook door het wegnemen van belemmeringen voor sociale activering door middel van wijzigingen van de wet inzake sociale bescherming en kinderscherming. De EU onderstreept dat verdere inspanningen nodig zijn om de genderkloven op het gebied van werkgelegenheid, toegang tot zorgdiensten en loopbaanontwikkeling te verkleinen, en om vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt aan te pakken en negatieve prikkels om te werken op te heffen.

De EU is ingenomen met de investeringen in kinderopvangvoorzieningen om vrouwen in staat te stellen deel te nemen aan de arbeidsmarkt en werk te combineren met zorgtaken binnen het gezin, en moedigt Montenegro aan die inspanningen op te voeren. De EU moedigt Montenegro aan te zorgen voor betaalbare kinderopvangdiensten met een billijke territoriale spreiding, als voorwaarde voor een duurzame participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt.

Wat zwartwerk betreft, neemt de EU nota van de verschillende maatregelen die op dit gebied zijn getroffen, zoals jaarlijkse actieplannen die maatregelen bevatten inzake permanente en verscherpte inspecties tijdens het toeristenseizoen en de vakanties. De EU moedigt Montenegro aan door te gaan met de maatregelen tegen zwartwerk in het kader van een algehele aanpak die zowel afschrikkende als preventieve maatregelen omvat. Zoals reeds vermeld, is zorgen voor een toereikend aantal arbeidsinspecteurs, en hun opleiding, van bijzonder belang om zwartwerk doeltreffend aan te pakken.

De EU verwacht van Montenegro dat het zijn inspanningen ter bestrijding van zwartwerk voortzet, met name wat betreft de doeltreffendheid van de arbeidsinspecties, de resultaten van het formaliseren van de arbeidsverhoudingen en de bescherming van buitenlandse werknemers en seizoenarbeiders, in overeenstemming met het nieuwe programma voor het aanpakken van de informele economie voor de periode 2027-2029 en de bijbehorende resultaatindicatoren. De EU moedigt Montenegro aan samen te werken met het Europees platform tegen zwartwerk, dat onder de Europese Arbeidsautoriteit valt.

De EU neemt nota van de door Montenegro geleverde inspanningen om zijn capaciteit voor de uitvoering van actieve arbeidsmarktmaatregelen te versterken. De EU roept Montenegro op de samenwerking tussen lokale arbeidsbureaus en opleidingsinstellingen verder te versterken. De EU onderstreept dat het van belang is de communicatie te versterken en het bereik van het actieve arbeidsmarktbeleid en de jongerengarantie te vergroten overeenkomstig het EU-kader voor de jongerengarantie. De EU roept Montenegro op de inspanningen op het gebied van integratie en participatie op de arbeidsmarkt op te voeren, met name ten behoeve van kwetsbare groepen en kansarme groepen, teneinde een grotere integratie en participatie op de arbeidsmarkt te bewerkstelligen, zoals uiteengezet in het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028).

Maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (ESF)¹

De EU benadrukt hoe belangrijk het is dat Montenegro op de toetredingsdatum klaar is voor de uitvoering en het beheer van het cohesiebeleid van de EU, met name wat betreft maatregelen als die van het Europees Sociaal Fonds.

¹ Opgemerkt zij dat de voor het ESF vereiste bestuurlijke structuren niet per se een punt in het kader van Hoofdstuk 19 “Sociaal beleid en werkgelegenheid” zijn. Deze capaciteit zal zelf worden geëvalueerd volgens de specifieke ijkpunten in Hoofdstuk 22 “Regionaal beleid en coördinatie van structurele middelen”.

De EU onderstreept dat maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het ESF gericht moeten zijn op het ondersteunen van inclusieve toegang tot hoogwaardige werkgelegenheid, vaardigheden en een leven lang leren, en tegelijkertijd sociale inclusie, gelijke kansen en toegang tot hoogwaardige essentiële diensten moeten bevorderen. Zij neemt nota van de operationele structuur die is opgezet voor de uitvoering van het operationele meerjarenprogramma voor werkgelegenheid en sociaal beleid 2024-2027. De EU neemt tevens nota van het regeringsbesluit van februari 2026 over de structuren voor het beheer van de cohesiefondsen. Bij dat besluit is het ministerie van Arbeid, Werkgelegenheid en Sociale Dialoog belast met alle voorbereidende activiteiten in verband met de functies van de beheersautoriteit in het licht van het door de Europese Commissie voorgestelde Europees Fonds voor economische, sociale en territoriale cohesie, landbouw en platteland, visserij en maritieme zaken, welvaart en veiligheid, dat ook het Europees Sociaal Fonds omvat. De EU roept Montenegro op de organisatiestructuur van de beheersautoriteit verder vast te leggen en de capaciteitsopbouw voor de uitvoering van toekomstige cohesiefondsen te intensiveren.

De EU herinnert Montenegro er ook aan dat naast de versterking van de bestuurlijke capaciteit de nodige aandacht moet worden besteed aan adequate opleiding op dit gebied om voldoende capaciteit voor het beheer van toekomstige cohesiefondsen op te bouwen, in overeenstemming met het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028).

De EU herinnert Montenegro eraan dat, met het oog op de toepassing van het partnerschapsbeginsel, de betrokkenheid van sociale partners en lokale autoriteiten en de versterking van hun capaciteiten cruciaal zijn bij de uitvoering van toekomstige cohesiefondsen.

Sociale integratie

De EU neemt er nota van dat met de wijzigingen in de wet inzake sociale bescherming en kindbescherming een volgende stap is gezet in de geleidelijke overgang van een op uitkeringen gericht stelsel naar een op diensten gericht en op rechten gebaseerd stelsel van sociale bescherming.

De EU erkent dat de negatieve prikkels voor ontvangers van materiële uitkeringen om de arbeidsmarkt te betreden zijn weggewerkt dankzij de wijzigingen van bovengenoemde wet. In combinatie met sociale activeringsmaatregelen die door de lokale arbeidsbureaus en centra voor maatschappelijk werk worden uitgevoerd, bieden deze wijzigingen inkomenssteun en stimuleren ze tegelijk de arbeidsmarktparticipatie. De EU is ingenomen met de invoering van nieuwe door de gemeenschap gedragen sociale dienstverlening en van een geïntegreerde aanpak van de dienstverlening. Zij roept Montenegro op ervoor te zorgen dat die aanpak uiterlijk op de datum van toetreding wordt gehanteerd, en daartoe duurzame nationale begrotingsmiddelen vast te leggen. De EU moedigt Montenegro voorts aan te waarborgen dat dergelijke diensten toegankelijk zijn voor kinderen, ouderen en personen met een handicap, ook in landelijke en afgelegen gebieden.

De EU is ingenomen met de maatregelen ter versterking van het pleegzorgsysteem en de oprichting van een instelling voor de bescherming van kinderen, volwassenen en ouderen tegen seksueel geweld. De EU moedigt Montenegro aan ervoor te zorgen dat de werking van die instelling kindvriendelijk, slachtoffergericht en handicap- en leeftijdgeschikt is, in overeenstemming met de internationale normen.

De EU neemt nota van de geslaagde uitvoering van eerdere strategieën voor de sociale inclusie van Roma en Egyptenaren in Montenegro en is ingenomen met de goedkeuring van de strategie voor de verbetering van de levenskwaliteit van Roma en Egyptenaren in Montenegro in de periode 2026-2030. De EU neemt met voldoening nota van de oprichting van het nationaal platform voor de werkgelegenheid van Roma en Egyptenaren om de inclusieve toegang tot de arbeidsmarkt te versterken.

De EU neemt nota van de aanneming van de wet inzake de uniforme beoordeling van handicaps, die voorziet in één gestandaardiseerd en op rechten gebaseerd systeem voor de beoordeling van handicaps. De EU is ingenomen met deze belangrijke stap in de richting van gewaarborgde gelijke toegang tot rechten, uitkeringen en diensten voor personen met een handicap. De EU neemt tevens nota van de oprichting van het Instituut voor de uniforme beoordeling van handicaps en van de strategie voor de-institutionalisering 2025-2028, met gekwantificeerde doelstellingen ter voorkoming van institutionalisering, met het oog op transitie van begunstigden naar zorg in gemeenschapsverband en transformatie van dienstverleners. De EU moedigt Montenegro aan ervoor te zorgen dat deze hervormingen effectief worden uitgevoerd, onder meer door middel van toereikende door de gemeenschap gedragen diensten en gepersonaliseerde steun.

De EU is ingenomen met het feit dat Montenegro zijn bestuurlijke capaciteit binnen het ministerie van Sociale Zaken, Gezinszorg en Demografie, het instituut voor sociale bescherming en kinderscherming, het instituut voor uniforme beoordeling van handicaps en de centra voor maatschappelijk werk heeft versterkt. De EU herinnert eraan dat er uiterlijk op de toetredingsdatum voldoende bestuurlijke capaciteit beschikbaar moet zijn voor de uitvoering van het sociaal beleid, overeenkomstig het actieplan voor de versterking van de bestuurlijke capaciteit, doeltreffende handhaving van de wetgeving, de sociale dialoog en het toekomstige beheer van maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds (2026-2028).

Sociale bescherming

De EU neemt nota van de wijzigingen in de wet op de pensioen- en invaliditeitsverzekering (in oktober 2025) in het streven om de houdbaarheid van het pensioenstelsel te versterken, de wettelijke pensioenleeftijd voor vrouwen en mannen gelijk te trekken en stimulansen in te voeren om langer te blijven werken. De EU neemt nota van de aanneming van de wet vrijwillige pensioenfondsen en roept Montenegro op extra opties voor de financiering van pensioenregelingen te overwegen om de toereikendheid en de houdbaarheid van de pensioenen te waarborgen en armoede onder ouderen te verminderen en te voorkomen in het licht van de demografische ontwikkelingen en de vergrijzing. De EU moedigt Montenegro ook aan passende diensten voor langdurige zorg te ontwikkelen, zoals thuiszorg, door de gemeenschap gedragen zorg en residentiële zorg, zodat ouderen, door meer persoonlijke autonomie te krijgen en gemakkelijker zelfstandig te kunnen blijven wonen, een waardig leven kunnen leiden.

Non-discriminatie in het werkgelegenheids- en sociaal beleid

De EU neemt er nota van dat Montenegro een hoge mate van afstemming heeft bereikt op het EU-acquis inzake het algemene wetgevingskader voor non-discriminatie. Montenegro heeft de wet inzake de bescherming van gelijkheid en het verbod op discriminatie aangenomen, waarmee – na latere wijzigingen in juli 2026 – een antidiscriminatiekader tot stand is gebracht dat in overeenstemming is met het EU-acquis. Tegelijkertijd heeft Montenegro de arbeidswet waar nodig hervormd om de aanpassing te voltooien. De EU neemt er voorts nota van dat Montenegro zijn nationale wetgeving heeft aangepast aan het EU-acquis inzake sancties voor discriminatie. De EU verwacht van Montenegro dat het verdere bewijzen levert van de consequente toepassing van afschrikkende, evenredige en doeltreffende sancties voor discriminatie. Voorts verwacht de EU dat Montenegro actie onderneemt om de wetgeving op dit gebied daadwerkelijk uit te voeren en deze op zijn gehele grondgebied met alle passende middelen onder de aandacht van het publiek te brengen, ook op de werkplek. De EU neemt er nota van dat Montenegro ook sectorale strategieën heeft ontwikkeld op het gebied van werkgelegenheid, sociaal beleid en grondrechten, die hebben bijgedragen tot de operationalisering van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie.

De EU is ingenomen met het feit dat Montenegro, dankzij de aanneming van de Wet inzake de beschermer van mensenrechten en vrijheden, een functionerende ombudsdienst heeft die onafhankelijk onderzoeken kan verrichten en rapporten kan opstellen en onafhankelijke bijstand kan verlenen aan slachtoffers van discriminatie, zoals vereist door het acquis. De EU neemt er nota van dat de Ombudsman in Montenegro tevens het orgaan voor gelijke kansen is, dat door het acquis is vereist. Hoofdstuk 23 bevat verdere benchmarks voor de beoordeling van de werking van het orgaan voor gelijke kansen in overeenstemming met de EU- en internationale normen. De EU herinnert eraan dat tussen nu en de datum van toetreding moet worden gezorgd voor voldoende financiële middelen voor de versterking van het personeelsbestand.

Gelijkheid van vrouwen en mannen in het werkgelegenheids- en sociaal beleid

De EU neemt nota van de vaststelling van de nieuwe Wet betreffende gendergelijkheid in juli 2026. De EU merkt op dat verdere aanpassing van de wetgeving bereikt is door deze in overeenstemming te brengen met het acquis, met name wat betreft gendergelijkheid op het werk (Richtlijn 2006/54/EG), zelfstandigen (Richtlijn 2010/41/EU) en wettelijke socialezekerheidsstelsels (Richtlijn 79/7/EEG van de Raad). De EU moedigt Montenegro aan te zorgen voor de effectieve toepassing van deze bepalingen, met inbegrip van gelijke behandeling bij de toegang tot werkgelegenheid, sociale bescherming en sociale zekerheid. Montenegro heeft verdere vooruitgang geboekt met de aanpassing van de wetgeving op het gebied van het evenwicht tussen werk en privéleven en ouderschapsverlof (Richtlijn (EU) 2019/1158 van de Raad tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad), genderevenwicht in raden van bestuur (Richtlijn (EU) 2022/2381 van de Raad) en zwangerschapsverlof (Richtlijn 92/85/EEG van de Raad). De EU onderstreept dat het belangrijk is deze maatregelen in de praktijk te brengen om de gelijke verdeling van zorgtaken en de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bevorderen. De EU herinnert Montenegro eraan zich tussen nu en de datum van toetreding aan te passen aan het acquis inzake loontransparantie (Richtlijn (EU) 2023/970).

De EU onderstreept dat uiterlijk op de datum van toetreding in voldoende bestuurlijke capaciteit en menselijke en financiële middelen moet worden voorzien voor de uitvoering van de voorgenomen maatregelen.

De EU concludeert dat Montenegro met de genomen maatregelen op het gebied van arbeidsrecht, gezondheid en veiligheid op het werk, sociale dialoog, werkgelegenheidsbeleid, maatregelen die vergelijkbaar zijn met die van het Europees Sociaal Fonds, sociale inclusie, sociale bescherming, non-discriminatie op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid en gelijkheid van vrouwen en mannen op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid voldoet aan de drie ijkpunten voor de afronding van de onderhandelingen, als vervat in het gemeenschappelijk standpunt van de EU (AD 29/16 CONF-ME 14).

* * *

Gezien het bovenstaande, neemt de EU er nota van dat in dit stadium niet verder over dit hoofdstuk hoeft te worden onderhandeld.

De voortgang die met de aanpassing aan en de uitvoering van het acquis wordt gemaakt, zal tijdens de gehele duur van de onderhandelingen worden gevolgd. De EU onderstreept dat zij bijzondere aandacht zal besteden aan het toezicht op alle bovengenoemde specifieke vraagstukken, zodat de bestuurlijke capaciteit van Montenegro, zijn vermogen om het acquis in dit hoofdstuk uit te voeren en te doen naleven, alsook de voltooiing van de aanpassing van de wetgeving kunnen worden gewaarborgd. Bijzondere aandacht moet worden besteed aan het verband van dit hoofdstuk met andere onderhandelingshoofdstukken. Een definitieve beoordeling van de overeenstemming van de Montenegrijnse wetgeving met het acquis en van het vermogen van Montenegro om het acquis uit te voeren zal pas in een later stadium van de onderhandelingen mogelijk zijn. De EU verzoekt Montenegro om, naast alle informatie die de EU met het oog op de onderhandelingen kan verlangen en die aan de conferentie moet worden verstrekt, regelmatig gedetailleerde schriftelijke informatie aan de Stabilisatie- en Associatieraad te verstrekken over de voortgang van de uitvoering van het acquis en de versterking van zijn bestuurlijke capaciteit.

Gezien het bovenstaande zal de EU, indien nodig, te gelegener tijd op dit hoofdstuk terugkomen.

De EU neemt er nota van dat Montenegro in zijn onderhandelingsstandpunt AD 7/16 CONF-ME 4 en het addendum AD 60/26 CONF-ME 24 daarbij het op 29 juli 2026 voor hoofdstuk 19 geldende acquis aanvaardt. De EU neemt er voorts nota van dat Montenegro verklaart de aanpassing van zijn beleid aan het acquis te zullen voortzetten en in staat te zullen zijn het acquis vanaf zijn toetreding tot de Europese Unie uit te voeren.

Verder herinnert de EU eraan dat er tussen 29 juli 2026 en de afsluiting van de onderhandelingen nieuw acquis kan zijn ontstaan.